

Aðalgata 1
Byggingarár 1890
Yfirmiður:
Sveinn Jónson
Byggt fyrir
Gramsverslun
Pakkhús-Verslun, skrifstofur

1 Tang og Riis

Aðalgata 2
Byggingarár 1867
Yfirmiður:
Ebenezer
Matthíasson
Byggt fyrir
Egil Egilsen
**Verslun & Íbúðir
Upplýsinga-
miðstöð**

2 Egilsenshús

Aðalgata 3
Byggingarár 1906
Byggt fyrir
Málfriði Möller
**Íbúð
Verslun
Skrifstofa
Veitingahús**

3 Narfeyrarhús

Aðalgata 3a
Byggingarár 1878
Arkitekt
Helgi Helgason
Fyrrum sóknarkirkja

4 Stykkishólmskirkja

Aðalgata 4
Byggingarár 1870
Yfirmiður: Ebe-
neser Matthíasson
Byggt fyrir
Jóspínu
Thorarensen
**Íbúðarhús &
margvísleg starf-
semi**

5 Frúarhús

Aðalgötu 7
Byggingarár 1896
Byggt fyrir
Davið Sch.
Thorsteinsson
**Læknishús, Sýsluskrifstofa-
& Íbúðarhús**

6 Læknishús / Sýsluskrifstofan

Aðalgötu 6
Byggingarár 1901
Byggt fyrir
Stúkuna
**Samkomuhús
Kvikmyndahús
& Félags-
miðstöð**

7 Samkomuhúsið

Hafnargötu 1
Byggingarár 1876
Yfirmiður:
Sigurður Eiríksson
Byggt fyrir
Clausensverslun
Verslunarhús, Apótek & Íbúðarhús

8 Apótekið

Hafnargötu 2a
Byggingarár 1919
Byggt fyrir
Tang & Riis
**Pakkhús, beitingaskúr
& Veitingahús**

9 Sjávarpakkhús

Hafnargata 3
Byggingarár 1930
Hönnuður Jóhann
Fr Kristjánsson
Byggt fyrir
Kaupfélag Stykkis-
hólms
**Verslun & Skrif-
stofur-Ráðhús**

10 Ráðhúsið

Hafnargata 5
Byggingarár 1832
Yfirmiður:
Jón Hjaltalín
Byggt fyrir
Árna Thorlacius
**Íbúðarhús
Verslun
Byggðasafn**

11 Norska húsið

Hafnargata 9
Byggingarár 1907
Byggt f. Sæmund
Halldórsson
**Pakkhús-Veiðar-
færahús &
Skrifstofa.**

12 Sæmundarpakkhús

Hafnargata 13
Byggingarár 1905
Byggt fyrir
Lárus Knudsen
Íbúðarhús

13 Knudsenhús

Silfurgata 4
Byggingarár 1868
Yfirmiður:
Ebenezer
Matthíasson
Byggt fyrir
Séra Eirík Kúld
Íbúðarhús

14 Kúldshús

Sífurgata 6
Byggingarár 1895
Yfirmiður:
Magnús
Pórarinsson
Byggt fyrir
Séra Sigurð
Gunnarsson
Íbúðarhús

15 Prófasthúsið

Skólastíg 1
Byggingarár 1874
Yfirmiður:
Sigurður
Eiríksson
Byggt fyrir
Clausensverslun
Íbúðarhús

16 Clausenshús

Skólastígur 5
Byggingarár 1895
Byggt fyrir
Ágúst Pórarinsson
Íbúðarhús

17 Ólafshús

Skólastíg 6
Byggingarár 1907
Byggt fyrir
Guðbjart
Andrésson
Íbúðarhús

18 Péturshús

Skólastígur 8
Byggingarár 1922
Yfirmiður:
Árni Snæbjarna-
son
Byggt fyrir
Árna Snæbjarna-
son
**Verslun-
Íbúðarhús**

19 Snæfell

Skólastígur 9
Byggingarár 1895
Byggt fyrir:
Jens Jónson
Íbúðarhús

20 Magnúsarhús

Skólastíg 10
Byggingarár 1874
Yfirmiður:
Jón Benjamínsson
Byggt fyrir
Kristján Illugason
Íbúðarhús

21 Kristjánshús

Höfðagata 1
Byggingarár 1896
Byggt fyrir Stykkis-
hólmshrepp
**Barnaskóli
Bakarí
Farfuglaheimili**

22 Farfuglaheimilið - Bakaríið

Höfðagata 2
Byggingarár 1907
Íbúðarhús

23 Höfðabrekka

Höfðagata 3
Byggingarár 1874
Íbúðarhús

24 Höfðabærinn

Bóklöðustígur 9
Byggingarár 1903
Byggt fyrir
Guðmund
Halldórsson
Íbúðarhús

25 Charlottuhús

Bóklöðustígur 8
Byggingarár 1899,
endurgert 2003
Byggt fyrir Sigurð
Jónsson
Íbúðarhús

26 Árnahús

Árnahús og Berg
í upprunalegrí
mynd

26-27 Árnahús og Berg

Bóklöðustíg 10
Byggingarár: 1904
Endurgert: 2001
Byggt fyrir Magnús
Magnússon
Íbúðarhús

27 Berg

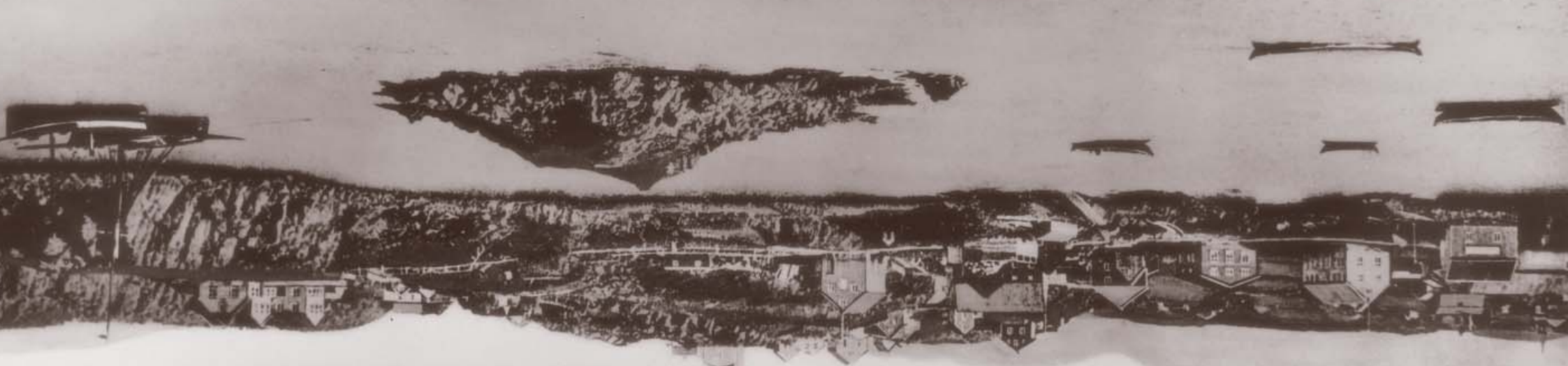
Bóklöðustígur 13
Byggingarár 1900
Yfirmiður:
Jósafat Hjaltalín
Byggt fyrir
Jósafat Hjaltalín
Íbúðarhús

28 Jósafatshús

Bóklöðustíg 17
Byggingarár 1907
Byggt fyrir
Odd Valentínsson
Íbúðarhús

29 Oddshús

Bókhöðustíg 19
Byggingarár 1961
Arkitekt:
Peter Matull
Byggt fyrir Sýslu-
nefnd Snæfellinga
og Hnappdæla
Bókasafn

30 Amtsbókasafnið

Byggt 1898
Flutt að Silfurgötu 7,
er Hljómskálinn
að hluta. Stóð þar
sem Amtsbóka-
safnið er nú

30 Gamla Bókasafnið

“Plássið” Gamli miðbærinn í Stykkishólmi

Í Stykkishólmi hófst þéttbýlismyndun í byrjun 19. aldar, þegar fyrstu íslensku kaupmennirnir settust þar að eftir að innanríkisverslun í Danaveldi var gefin frjáls 1786. Í Stykkishólmi og nágrenni hafði þó verið verslað frá örófi alda, fyrst í svokölluðum Nesvogi, sem talið er að hafi verið þar sem nú heitir Búðanes, syðst og vestast í núverandi Stykkishólmsbæ. Skömmu fyrir 1600 fluttist Stykkishólmsverslunarstaður á kambinn milli “Bókhöðuhöfðans” og “Sýslumannshólsins”, þar sem þyrping reisu- legra, gamalla íbúða- og verslunarhúsa stendur og minnir á þá tíð þegar stærstur hluti verslunar og þjónustu við sunnanverðan Breiðafjörð var sóttur í “Hólminn”. Ekki er vitað með vissu hvenær fyrsta verslunarhúsið reis í Hólminum en það mun hafa verið ekki síðar en um 1630. Fyrsta íbúðarhúsið í Stykkishólmi mun hafa verið svo nefnd Stekkjartangahjáleiga, torfhús sem stóð nær þar sem nú er Austurgata 9. Ekki er vitað um aldur hjáleigunnar annað en það að hún kemur fyrst fyrir í jarðatalinu 1703. Húsum fjölgaði hægt í Stykkishólmi á 18. öldinni og stóðu þar aðeins fjögur timburhús þegar konungsverslunin var aflögð 1786. Árið 1807 hófu

Austurgata 7
Byggingarár 1932 - 1935
Húsameistari
Sigurður Guðmundsson
Byggt fyrir reglu
St.Franciskussystra
Klaustur & Spítali

31 St. Franciskusspítali

Vígð 1990
Arkitekt
Jón Haraldsson
Sóknarkirkja

33 Stykkishólmskirkja

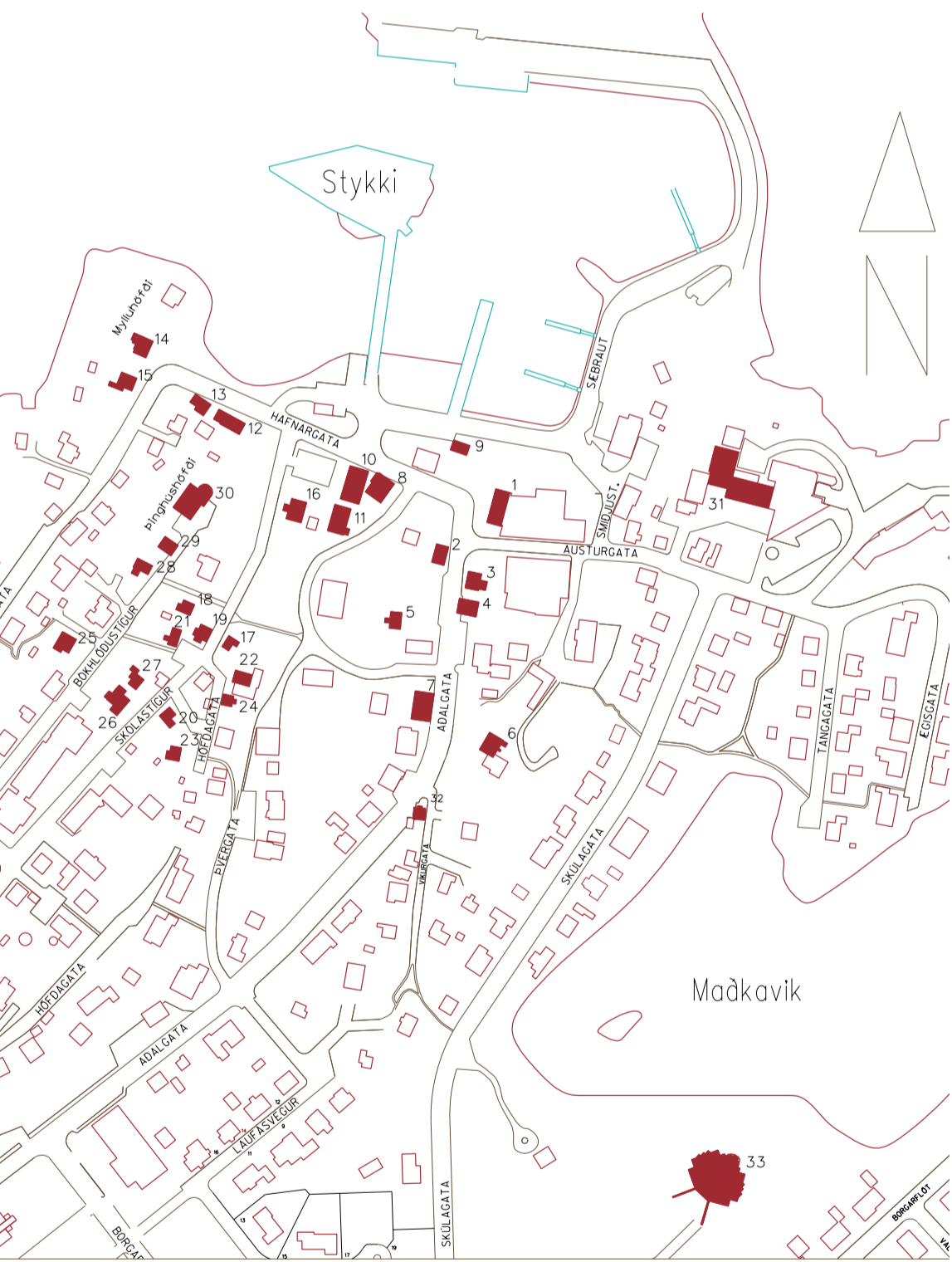

Víkurgata 2
Byggingarár 1907
Byggt fyrir
Baldvín Bárðdal
Íbúðarhús

32 Baldurshagi

tveir íslenskir kaupmenn verslunarrekstur í Stykkishólmi, hvor í sínu lagi. Ólafur Thorlacius keypti Stykkishólmsverslun og Grunnasundsnes og Jón Kolbeinsens sem áður hafði verið verslunarstjóri í Hólminum reisti sér hús og hóf verslun fyrir eigin reikning. Á þessum tíma var kominn vísir að þeirri þjónustumiðstöð sem síðar varð, því héraðslæknirinn og sýslumaðurinn bjuggu þá líka í Hólminum. Einnig má telja það til að Jón Kolbeinsen sem var lærdómsmaður, kenndi ungmennum staðarins “undir skóla” Árni Thorlacius, sonur Ólafs tók við staðarforráðum 1827. Hann rak stórbú í Grunnasundsnesi auk verslunar og útgerðar. Hann lét reisa yfir sig fyrsta tvílyfta íbúðarhúsið á Íslandi, Norskahúsið árið 1832. Árni hafði hlotið góða menntun erlendis og stundaði alla tíð fræðistörf. Hann hóf reglubundnar veðurathuganir árið 1845 og eru það elstu samfelldu veðurathuganir á Íslandi. Einnig ritaði Árni kennslubækur í skipstjórnarfræðum fyrir Bréflögafélagið. Árni Thorlacius var einn helsti styrktaraðili Sigurðar Breiðfjörð og kostaði útgáfu á ljóðabókum hans. Árni seldi Hans Clausen sem rak fyrir verslanir víða á Vesturlandi verslun sína og skip árið 1842. Á fjórða áratugi nítjándu aldar var einnig rekin í Stykkishólmi svonefnd “Company verslun” upp úr verslunareignum Jóns Kolbeinsen og voru alla 19. öldina jafnan 2 aðalverslanir í Hólminum auk minni höndlunar.

Um 1850 tók danska stjórnin þá ákvörðun að koma öllum embættismönnum í syðri hluta Vesturamtsins fyrir í Stykkishólmi og fljótlega mátti finna í Hólminum, amtmann, sýslumann, prest, lækni og apótekara auk kaupmannanna sem fyrir voru. Þetta samfélag danskmenntaðra manna og fjölskyldna þeirra mótaði bæjarbraginn og samkvæmislífið. Frá teboðum þessa tíma er líklega sprottin sú lífseiga saga um að Hólmarar tali dönsku á sunnudögum. Árið 1854 var verslun við lönd utan Danaveldis gefin frjáls og í kjölfarið á því stofnuðu ungir framkvæmdamenn í Stykkishólmi til viðskiptasambanda bæði í Skotlandi og Noregi. Bæði embættismenn og kaupmenn tóku til við að reisa yfir sig veglegan húsakost sem að mestu leyti var allur í einum hnapp á gömlu verslunarlóðinni frammi á sjávarkambinum, þar sem landeigandinn í Grunnasundsnesi var framan af fastheldinn á tún sín og beitolönd. Mun það einnig vera skýringin á því hvernig byggðin þróaðist upp höfðana lengi framan af. Stykkishólmur varð sérstök sókn 1878 og sérstakt sveitarfélag 1892. Kirkja var reist 1878, barnaskóli 1896 og samkomuhús 1901. Gamli bærinn í Stykkishólmi eins og hann kemur fyrir sjónir í dag er talsvert mótaður af þeirri atvinnu uppbyggingu er hófst um 1930 en þá reisti Kaupfélag Stykkishólms hús það sem nú er ráðhús Stykkishólms, auk frystihúss sunnan Austurgötu. Norðan Austurgötunar að Plássinu reis frystihús Sigurðar Ágústsonar og þar var einnig verslun hans er hann hóf að reka árið 1933. Upp af Austurgötunni á Stekkjartanganum trónir svo spítali St. Franciskussystra en hann tók til starfa 1936.

Ljósmyndir:
Guðmundur P. Ólafsson
Magnús A. Sigurðsson
Ægir B. Jóhannsson
Ljósmyndasafn Stykkishólmsbæjar

Texti:
Ægir B. Jóhannsson
Kortagerð:
Ásgeir Gunnar Jónsson

Unnið af Safna- og menningamálanefnd
Stykkishólmsbæjar 2005

Svangsprint

Stykkishólmur 1910

